

การบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับการทำงานของชุมชนท่องเที่ยว
OTOP นวัตวิถี
WORK-INTEGRATED ENGLISH LEARNING OF OTOP INNO-LIFE
TOURISM-BASED COMMUNITIES

รณวีร์ พาผล^๑ Ranavi Papol,
เดชา ตาละนีก^๒ Decha Talanuek

บทคัดย่อ

การบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับการทำงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ภายใต้การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (WIL) ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มพุทธินิยม ที่เน้นถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานยังสอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม ที่ผู้สอนกระตุ้นความต้องการระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหา และลงมือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ จากยากไปสู่การเรียนรู้ที่ง่าย ยิ่งไปกว่านั้น การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานยังสอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม ที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนที่แตกต่างกันทางด้านความต้องการและความรู้ ตลอดถึงมีสภาพจิตใจที่พร้อมรับการเรียนรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ฉะนั้น การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (WIL) สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบูรณาการการเรียนรู้, พุทธินิยม, พฤติกรรมนิยม, มนุษยนิยม

^๑ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

^๒ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Abstract

Work-integrated English learning is an effective learning process under Work-integrated learning (WIL), complying with Cognitivism, emphasizing on cognitive development of learners, providing learners suitable experiences, teaching from the accustomed or experienced things. WIL also complies with Behaviorism in that a teacher/an instructor stimulates learners' needs with the content taught and the learners perform activities interested, responding to their needs better, enforcing them in improving their learning from easy to difficult. Furthermore, WIL also complies with Humanism focusing on learners with differences of needs and knowledge as well as mental readiness for learning in classroom atmosphere with helping to learn better. Work Integrated Learning can therefore, be applied in teaching-learning process, responding better and effectively to learners and entrepreneurs' needs.

Key word: Work Integrated Learning, Cognitive, Humanism, Behaviorism

บทนำ

ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวประเทศไทยเฉลี่ยเดือนละ ๓.๕ ล้านคนและคาดว่าในปี ๒๕๖๑ จะสร้างรายได้ให้ประเทศปีละ ๓ ล้านล้านบาท สิ่งนี้บ่งชี้ว่าการท่องเที่ยวเป็น“สินค้า” ที่สร้างรายได้ให้ประเทศไทยมากที่สุด อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวเฉพาะ ๒๒ เมืองหลัก รัฐบาลจึงได้ส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง ๕๕ เมือง และมีแนวคิดส่งเสริมการท่องเที่ยวแองเจิ้ล (การท่องเที่ยวชุมชน) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้กระจายไปเที่ยวในแองเจิ้ล (หมู่บ้าน/ชุมชน) มากขึ้น ซึ่งเป็นการกระจายรายได้สู่เศรษฐกิจฐานราก^๓

ปัจจุบันในสังคมต้องติดต่อสื่อสารและดำเนินกิจกรรมมากขึ้น และภาษาอังกฤษถูกใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการหาข้อมูลต่างๆ และภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือภาษาอังกฤษ ดังนั้น จึงจะต้องเร่งพัฒนาทักษะในการพูดภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสาร

^๓ กรมการพัฒนาชุมชน, แนวทางการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี, (กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๖๑), หน้า ๑.

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้จะพูดภาษาอังกฤษได้ ต้องมีองค์ประกอบ ๔ อย่าง คือ (๑) รู้ด้าน ไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (๒) รู้ด้านสังคม เช่น การใช้คำการสร้างประโยคได้เหมาะสม (๓) รู้ในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูดและเขียน (๔) รู้ในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร และต้องใช้ความพยายามที่จะเรียนรู้ฝึกฝนการพูดอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่ช่วย แก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ทั้งในด้านการงานและด้านบุคลิกภาพอันนำมาซึ่งการปรับตัวที่ดี การเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งในทางตรงและทางอ้อมการเรียนรู้บางอย่างเกิดขึ้นได้เอง โดยอัตโนมัติ เป็นไปตามกลไกของธรรมชาติ มีผู้รู้ให้ความหมายคล้ายกันและแตกต่างกัน แคลบและกว้างต่างกัน แต่สามารถสรุปได้ดังนี้ ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้^๔ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยิน การสัมผัสการอ่านการใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ ฮิลการ์ดและแอทคินสัน^๕ ให้ความหมายการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยผ่านการตอบโต้กับสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งคุณลักษณะของพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เนื่องจากวุฒิภาวะ เนื่องจากพิชยา หรือเนื่องจากจากความเหนื่อยล้า มอร์ริส^๖ กล่าวว่า การเรียนรู้ นั้น เป็นกระบวนการของ ประสบการณ์และการฝึกหัด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลจากประสบการณ์และการฝึกหัด โดยที่แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ

^๔ ดวงพร หวานเย็น, การจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง การเขียนเพื่อการสื่อสารโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, ๒๕๕๖), หน้า ๒๑.

^๕ Hilgard, E.R., Atkinson, R.C., *Introduction to Psychology*, 5th edition, (New York: Harcourt, 1971), p. 188-189.

^๖ Morris. C.G., *Psychology An Introduction*, 7th edition, (New York: Prentice-Hall Inc., 1990), p.178.

นักจิตวิทยา มีหลายทฤษฎี ซึ่งในบทความนี้ ผู้เขียนขอเสนอผลการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ ดังนี้^๗

ทฤษฎีกลุ่มพุทธินิยม (Cognitive) นักทฤษฎีที่มีแนวคิดจัดอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น เพียเจต์ (Piaget) บรุนเนอร์ (Bruner) ออซูเบล (Ausubel) เพียเจต์ เชื่อว่า สติปัญญาของบุคคลมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอนตามวัย ขั้นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensori-motor Period) ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Pre-operational Period) ขั้นการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Period) และขั้นการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Period) นอกจากนี้ เพียเจต์ ยังได้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการทางสติปัญญาไว้ว่า บุคคลเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (Assimilation) ข้อมูลและประสบการณ์ ต่าง ๆ เข้าไปเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางสติปัญญาเดิมของตน เป็นเหตุให้โครงสร้างเดิมเปลี่ยนไป แต่หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์กับประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ก็จะเกิดภาวะไม่สมดุล ซึ่งบุคคลต้องใช้กระบวนการปรับสภาวะ (Accommodation) เข้าไปช่วย จากแนวคิดทฤษฎีตามที่กล่าวมา ซึ่งจะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน^๘ ได้สรุปการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีดังกล่าว ผู้สอนควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน และ จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน ไม่ควรบังคับผู้เรียนในขณะที่ยังไม่พร้อมเพราะอาจทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนได้ ในขณะเดียวกันทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ เชื่อว่า มนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและกระบวนการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) โดยกล่าวว่ามนุษย์มีขั้นการเรียนรู้จากภาพแทนของจริง (Enactive Stage) และขั้นการเรียนรู้จากของจริง (Iconic Stage) และขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic Stage) เขาเชื่อว่าการเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุด คือ การให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ เกิดขึ้นได้จากการที่คนเราสามารถสร้างความคิดรวบยอด และเกิดการคิดแบบหยั่งรู้ (Intuition) ขึ้น โดยแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) นักจิตวิทยาที่มีแนวคิดจัดอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น ธอร์นไดค์ (Thorndike) พาฟลอฟ (Pavlov) สกินเนอร์ (Skinner) ฮัลล์ (Hull) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง

^๗ สุรางค์ ไคว์ตระกูล, **จิตวิทยาการศึกษา** (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๒๒๓.

^๘ ทิศนา แคมมณี และคณะ, **กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อข้องใจ**, (กรุงเทพฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการจำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗.

ซึ่งสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์จะเป็นเงื่อนไข เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากเป็นผลของการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง ซึ่งหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้^๙ ได้อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมว่า เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำและการสังเกตจากผู้อื่น ซึ่งมีผลก่อให้เกิด พฤติกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ การเสริมแรงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นและการเสริมแรง ทางบวกดีกว่าการเสริมแรงทางลบ การปฏิบัติพร้อมการให้ข้อมูลย้อนกลับ จะช่วยปรับปรุงการเรียนรู้และ ความคงทนของความจำ การเรียนรู้เริ่มจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่มีความสลับซับซ้อน และการเรียนรู้ จากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ การเรียนรู้ควรเริ่มจากทีละเล็กละน้อย และเป็นตามลำดับขั้นตอน การปฏิบัติตามต้องการหรือผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ ควรมีการบอกกล่าว ไว้ล่วงหน้า เช่น การกำหนดไว้เป็นจุดประสงค์ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เนื่องจากความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เช่น เมื่อผู้สอนแสดงบัตรคำ แล้วให้ผู้เรียนอ่านบัตรคำนั้นทันที การฝึกหัด หมายถึง การทำพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง ซ้ำ ๆ เพื่อให้จำได้อย่างคงทน ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นในการเรียนทักษะต่าง ๆ ผลของการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้ หรือวัดได้ ตัวอย่างของการ จัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียน โปรแกรม บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น ซึ่งการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีแนวคิด ที่คล้ายคลึงกัน

ทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักทฤษฎีที่มีแนวคิดจัดอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น มาสโลว์ (Maslow) รोजерส์ (Rogers) โนลส์ (Knowles) ซึ่งกล่าวรายละเอียดไว้ว่า ในทฤษฎี การเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติ เป็นลำดับขั้น ได้แก่ ชั้นความต้องการทางร่างกาย (Physical need) ชั้นความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย (Safety Need) ชั้นความต้องการการยอมรับและการยกย่องจากสังคม (Belonging Need) และชั้นความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ (Self Esteem) และต้องการที่จะรู้จักตนเอง และพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (Self Actualization) จากแนวคิดทฤษฎีตามที่กล่าวมา ซึ่งจะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า^{๑๐} ผู้สอนควรสังเกตว่าผู้เรียนมีความต้องการพื้นฐานอยู่ในระดับใด และพยายามช่วยสนองความต้องการ ของเขา เพื่อช่วยให้เขาเกิดการเรียนรู้ได้ดี นอกจากนั้น การให้อิสระภาพและเสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการ

^๙ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๕๑), หน้า ๓๘ – ๕๙.

^{๑๐} อ่างแล้ว, ทิศนา ขัมมณี, กระบวนการเรียนรู้ ความหมายแนวทางพัฒนาและปัญหาข้อข้องใจ, หน้า ๑๙.

เรียนรู้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองตามสภาพจริง รอเจอร์ส (Rogers) ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมเสริมแนวคิดนี้ว่า มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดี หากอยู่ในสภาพที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายและ เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี โนลส์^{๑๑} (Knowles) กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการภายในที่อยู่ในความควบคุมของแต่ละคน ซึ่งคนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อ มีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ตนต้องการด้วยวิธีการที่ตนพอใจ แต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตนซึ่งควร ได้รับการส่งเสริมและควรได้รับเสรีภาพที่จะตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยที่จะต้อง มีความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจของตนในด้านทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ซึ่งเสนอโดย การ์ดเนอร์^{๑๒} (Gardner) กล่าวว่า เขาวินิจฉัย (Intelligence) ของบุคคลมิได้มีเพียงความสามารถ ทางด้านภาษาและคณิตศาสตร์ดังที่เคยเชื่อกันมาแต่อดีต บุคคลแต่ละคนมีเขาวินิจฉัยอยู่อย่าง หลากหลายถึง ๘ ด้านด้วยกัน เพียงแต่จะมีความสามารถแต่ละด้านไม่เท่ากัน ความสามารถที่จะผสมผสานกันออกมา ทำให้บุคคลแต่ละคนมีแบบแผนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน หากบุคคลได้รับ การส่งเสริมที่เหมาะสม จะสามารถพัฒนาความสามารถที่ตนมีอยู่ให้เต็มศักยภาพได้ เขาวินิจฉัย ๘ ประการ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน บลูม^{๑๓} ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น ๖ ระดับ ดังนี้ คือ ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) ซึ่งเป็นระดับล่างสุด ความเข้าใจ (Comprehend) เข้าใจว่า คืออะไร การประยุกต์ (Application) ประยุกต์ใช้ในการทำงาน การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้ การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ ให้แตกต่างจากรูปเดิมเน้นโครงสร้างใหม่ และ การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้และตัดสินใจได้ว่า อะไรถูกหรือผิดประกอบ การตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) เมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่า การเรียนการสอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดรูปแบบใหม่ได้

^{๑๑} Knowles, M.S., Sdf. Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers, (New York: Association press, 1975).

^{๑๒} Gardner, H., **The Unschooled Minol : How Children Think and How schools should Teach**, (New York: BasicBook, 1992).

^{๑๓} Bloom, B.S., **Taxonomy of Education Objective handbook I – Cognitive domain**, 17th edition, (New York: David Mackay, 1972), p. 186 – 238.

การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน

ในสภาวะการณ์ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดยิ่งเพิ่มขึ้นตามไปด้วยทุกภาค สถานประกอบการต้องหากลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาด้านคุณภาพสินค้า การบริการ สถาบันการศึกษาต้องหากลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาทางการศึกษา คุณภาพของนักเรียน นักศึกษา วิธีการที่จะให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้นักศึกษา เมื่อจบการศึกษาสามารถเข้าสู่สถานประกอบการได้ทันทีอย่างมีคุณภาพ วิธีที่เหมาะสมที่สุดคงต้องใช้ความร่วมมือกับสถานประกอบการที่เป็นผู้ใช้นักศึกษา เป็นผู้ร่วมหล่อหลอมความเป็นนักศึกษานั้นด้วย เรียกว่า "การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL)" เป็นกรณีหนึ่งของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่ช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ได้รู้จักชีวิตการทำงานที่แท้จริง ก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งในการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL ดังกล่าว มีรูปแบบการศึกษามากถึง ๙ รูปแบบตามความเข้มข้นของแต่ละวิธี คือ ๑) การกำหนดประสบการณ์ก่อนการศึกษา (Pre-course Experience) มีการกำหนดประสบการณ์ในการทำงานเป็นคุณสมบัติเฉพาะของนักศึกษา ก่อนเข้ารับการศึกษา (Pre-requisite) ๒) การเรียนสลับการทำงาน (Sandwich Course) มีการกำหนดระยะเวลาทำงานในระหว่างปีการศึกษา โดยทั่วไปอาจกำหนดให้ทำงาน ๔ เดือน หรือทำงาน ๓ เดือน สลับกับการเรียนในสถานศึกษาจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา ๓) สหกิจศึกษา (Co-operative Education) มีการกำหนดระยะเวลาทำงานไว้อย่างชัดเจนในหลักสูตร เน้นการบูรณาการทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจ้างงานของนักศึกษาหลังสำเร็จการศึกษา ๔) การฝึกงานที่เน้นการเรียนรู้หรือการติดตามพฤติกรรมการทำงาน (Cognitive Apprenticeship or Job Shadowing) มุ่งเน้นการสังเกตพฤติกรรม และการซึมซับวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต (สถานประกอบการ) ๕) หลักสูตรร่วมมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรม (Joint Industry University Course) เป็นหลักสูตรร่วมพัฒนาและอุดหนุนงบประมาณโดยองค์กรผู้ใช้บัณฑิต (สถานประกอบการ) รวมทั้งการใช้บุคลากรและอุปกรณ์ขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต (สถานประกอบการ) ๖) พนักงานฝึกหัดใหม่หรือพนักงานฝึกงาน (Traineeship or Apprenticeship) มีการฝึกงานที่มีการจัดระบบ การเตรียมการและการฝึกงานในสถานที่หรือนอกสถานที่ที่มีโครงสร้างการทำงานอย่างชัดเจน ๗) การบรรจุให้ทำงานหรือการฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Placement or Practicum) มีการพัฒนาทักษะหรือประสบการณ์ที่จำเป็นในอนาคต โดยวัดเวลาการฝึกปฏิบัติงานเพิ่มเติมในสถานการณ์จริง ๘) ปฏิบัติการภาคสนาม (Fieldwork) มีการสำรวจหรือการสังเกตการทำงานในสถานที่จริงในระยะสั้น

และ ๙) การฝึกปฏิบัติจริงภายหลังสำเร็จการเรียนทฤษฎี (Post-course Internship) มีการเสริมสร้างประสบการณ์ในการปฏิบัติงานภายหลังสำเร็จการศึกษาภาคทฤษฎี^{๑๔}

ในการจัดประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้น ไม่ได้ดำเนินการเฉพาะสหกิจศึกษา (Co-operative Education) เพียงรูปแบบเดียว เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตและความแตกต่างในแต่ละสาขาวิชาชีพ ซึ่งสหกิจศึกษา (Co-operative Education) เป็น ๑ ใน ๙ รูปแบบของการจัดประสบการณ์วิชาชีพหรือการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ให้นักศึกษาดังนั้น การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experimental Learning) ที่เน้นประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการหรือองค์กรผู้ใช้บัณฑิต (Work - based Learning) ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสประยุกต์ความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะวิชาชีพ ได้เรียนรู้ชีวิตการทำงานจริงก่อนสำเร็จการศึกษา และยังเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือเชิงลึกระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (องค์กรผู้ใช้บัณฑิต) อีกด้วย

เพื่อเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกดังกล่าว จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหนึ่งในหลายจังหวัดที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยมีวัตถุประสงค์อันหนึ่งของวัตถุประสงค์หลัก คือ ประยุกต์ทักษะในการให้บริการและสื่อสารกับลูกค้าทั้งภายใน (ชาวไทย) และภายนอก (ชาวต่างชาติ) ได้อย่างน่าประทับใจและยังคงรักษาเอกลักษณ์ภายในพื้นที่และวัฒนธรรมได้อย่างมั่นใจ สื่อสารกับลูกค้าด้วยความเข้าใจและใส่ใจ (Effective Communication) ในการสื่อสารโดยตรงหน้าต่อหน้า (face-to-face communication) ให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้อง อาศัยทักษะทั้งหมด ๓ ประการ คือ ๑) คำพูด Words ซึ่งหมายถึงเนื้อหาของข้อมูลที่ต้องจะสื่อสาร ทั้งนี้ต้องมีความชัดเจน ตรงประเด็น และ สร้างความประทับใจ ทั้งนี้ต้องเลือกคำพูดและคำศัพท์ที่เหมาะสม คนในชุมชนควรระมัดระวังคำแสดง หรือคำเฉพาะที่ใช้ในภาษาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งลูกค้า/นักท่องเที่ยว อาจไม่เข้าใจว่าหมายถึงอะไร ขณะเดียวกันก็ควร ระวังเรื่องคำศัพท์ที่เป็นภาษาอังกฤษกับลูกค้า ในกรณีที่บางคนที่ไม่ถนัดพูดภาษาอังกฤษ ๒) น้ำเสียง (Voice) ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ของผู้ที่เราสื่อสารด้วยถึง ๓๘% ทั้งนี้ น้ำเสียงที่เปล่งออกไปจะทำให้ลูกค้าสามารถรับรู้ถึงความรู้สึกที่เราสื่อถึงลูกค้าได้ เรายินดีและจริงใจต่อการให้บริการหรือไม่ ทั้งนี้ น้ำเสียงที่เหมาะสม อาจรวมไปถึงการออกเสียง สำเนียง ระดับเสียงเบา - ดัง ความเร็วในการพูด ระดับเสียงสูง - ต่ำ เป็นต้น และ

^{๑๔} สุเมธ แยมุ่น, สหกิจศึกษา: รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ, (กรุงเทพฯ : วารสารสหกิจศึกษาไทย ๑, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑-๑๘.

๓) ภาษากาย (Body Language) เป็นองค์ประกอบหลักของความประทับใจครั้งแรก และแสดงถึงความรู้สึกว่าเราเต็มใจให้บริการลูกค้า จากผลของงานวิจัย ภาษากายมีผลต่อการรับรู้ของผู้ที่เราจะสื่อสารด้วยมากที่สุดถึง ๕๕% ทั้งนี้ภาษากายหมายถึง การแสดงสีหน้า การสบตา กริยาท่าทาง ระยะห่าง การแต่งกาย การวางท่าทางรวมทั้งการยืนและการเดินอีกด้วย ทั้งหมดนี้มีผลต่อการรับรู้ถึงความเป็นมืออาชีพของคนในชุมชน^{๑๕}

ผู้เขียนได้ลงพื้นที่ภายใต้โครงการดังกล่าวและจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแก่ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นหลักสูตรระยะสั้น ๆ โดยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบที่ ๒ คือ การเรียนสลับการทำงาน (Sandwich Course) การกำหนดระยะเวลาทำงานในระหว่างเวลากับการทำงาน โดยการแบ่งเวลาเรียนเป็นภาคเช้า ๓ ชั่วโมง และทำงานในภาคบ่ายสลับกันภายในเวลา ๑๐ วัน ทั้งนี้ชุมชนที่รับบริการมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริงในชุมชน เช่น การต้อนรับนักท่องเที่ยว การขายผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น การทำอาชีพเสริม เช่น การทอผ้า จักสาน เป็นต้น ผลจากการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนสลับกับการทำงานของชุมชนเบื้องต้นพบว่าสภาพปัญหาผู้เรียนขาดความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะ คำศัพท์ วลี ไวยากรณ์ การออกเสียง ซึ่งมีความสำคัญในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ผู้เรียนไม่มีความมั่นใจในการพูดเนื่องจากขาดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แต่เมื่อได้เรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน ซึ่งผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปใช้ในการทำงานจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถจำคำศัพท์ได้เร็วและแม่นยำ สามารถใช้วลีสั้น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้บริบทการทำงานของตนได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ผู้เรียนมีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น เนื่องจากคำศัพท์ วลี ที่ใช้ได้รับการฝึกฝนในห้องเรียนก่อนก่อนนำไปใช้จริง ความกังวลในการออกเสียงลดลง ยิ่งไปกว่านั้น ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ประโยคที่ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะอีกด้วย ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าคำศัพท์ วลี ไวยากรณ์ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียนมีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนของตนเองอย่างแท้จริง จึงให้การเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานมีผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพึงพอใจ

^{๑๕} กรมการพัฒนาชุมชน, แนวทางการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี, (กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๖๑), หน้า 59-60.

บทสรุป

การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มพุทธินิยม ที่เน้นถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน เริ่มสอนจากสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี แลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับประสบการณ์ที่หลากหลาย รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีทั้งหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ซึมซับรับข้อมูลต่าง ๆ เข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของตน ถ้าเกิดความขัดแย้งทางปัญญาซึ่งบุคคลจะต้องใช้กระบวนการปรับสภาวะ (Accommodation) ช่วยสร้างความหมาย ของข้อมูลใหม่และเก่าให้แก่ตนเอง ทฤษฎีกลุ่มพุทธิกรรมนิยม ผู้สอนกระตุ้นความต้องการระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหา และลงมือปฏิบัติ ในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน เพื่อที่จะหาทฤษฎีหรือแนวทางใหม่ ๆ เพื่อเป็นแรงเสริมในการช่วยยกระดับการเรียนรู้ จากยากไปสู่การเรียนรู้ที่ง่าย และทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม ผู้สอนต้องหมั่นสังเกตผู้เรียนมีความต้องการการเรียนรู้ในระดับใด ตลอดถึงมีสภาพจิตใจที่พร้อมรับการเรียนรู้ในบรรยากาศการเรียน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี การสร้างบรรยากาศผู้สอนควร ให้อยู่ในสภาพบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อ ฉะนั้น การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (WIL) สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. แนวทางการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. กรุงเทพฯ ฯ : กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๖๑.
- ดวงพร หวานเย็น. การจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง การเขียนเพื่อการสื่อสารโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, ๒๕๕๖.
- ทิตนา แคมมณี และคณะ. กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อข้องใจ. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการจำกัด, ๒๕๔๕.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๕๑.
- สุเมธ แยม่นุ่น. สหกิจศึกษา: รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ ฯ : วารสารสหกิจศึกษาไทย ๑, ๒๕๕๒.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.
- Bloom, B.S.. *Taxonomy of Education Objective handbook I–Cognitive domain*. 17th edition. New York : David Mackay, 1972.
- Gardner, H.. *The Unschooled Minol : How Children Think and How schools should Teach*. New York : BasicBook, 1992.
- Hilgard, E.R., Atkinson, R.C.. *Introduction to Psychology*, 5th edition, New York : Harcourt, 1971.
- Knowles, M.S., Sdf. *Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*. New York : Association press, 1975.
- Morris. C.G.. *Psychology An Introduction*, 7th edition. New York: Prentice-Hall Inc., 1990.

